

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 222.

V Ljubljani, v petek 27. septembra 1889.

Letnik XVII.

Kruh in delo.

VI.

V sedanjih razmerah ima plačilni red dve napaki: nepravilnost dela in v mnogih slučajih prenizka plača. To pereče vprašanje se mora rešiti. Določiti se mora za delo gotova mera pravičnega plačila; za delo čez čas mora biti določeno površno plačilo.

Težko pa je delodajaleu dokazati, kdaj se pregreši proti minimalni taksi pravičnega plačila. Krivica je gotovo tedaj, ako ima podjetnik stotine dobička od tisočakov, delavec pa mora biti zadovoljen z malimi krajcarji na dan. Ta krivica je tako jasna, da ni treba tožnika, in bi se morala ostreje kaznovati kakor tatvina. Ali ni smešno, da zapró v težko ječo človeka, ki je siloma vzel nekaj stotin; a drugi je poštenjak, ki na stotine ljudi leto in dan zatira ter jim s premalo plačo koplje prerane grobove: „Die Kleinen hängt man auf, die Grossen lässt man laufen.“

Tak človek mora biti tako neusmiljen, da si kristijana niti ne moremo misliti takega. Pred sodiščem svoje vesti pa se mora marsikdo zagovarjati zaradi krivice. Ni nam treba trditi, da je človeško delo ali celo človek blago, a vendar je res, da se pravično in krivično plačilo za delo tako preminja, kakor cena blaga. Ravno ker razni vplivi preminjajo blagu ceno, zato ni prav, delavcu določevati plačo po vrednosti blaga. Tudi cena blaga se ne ravna le po ceni surovega materiala in izdelovalnih stroških.

Tako se tudi vrednost človeškega dela ne ravna po izdelkih, temveč po vrednosti izdelkov. Treba pa je uvaževati še več drugih okoliščin. Ako je treba pri delu dušnih in telesnih močij, je tudi plačilo različno, ker dušne moči moramo višje ceniti od telesnih. Dalje vpliva na plačilo večja ali manjša ponudba delavcev. Računati se mora tudi s troški izdelavanja, to so troški za priprave, vzdrževanje, preskrbljenje surovega blaga, nevarnost zgube, ka-

tero ima podjetnik. To so okoliščine, ki se več ali manj preminjajo in tudi podjetniku dobiček zvišujejo ali znižujejo. Plačilo se more torej vrediti po pogodbi; ako se delodajalec in delavec prosto pogodita, more se določiti trdnjša meja. Ali tudi tu se zopet sebičnost okoristi z revščino drugega in zatira prostost, na videz pravično plačilo postane krivično. In to je vedno, kedar si delavec ne more toliko prislužiti, da bi mogel živeti. Ako podjetnik v resnici ne more pošteno plačati delavca, podjetje ne more obstati, ker se ne splačuje. Slučajna zguba, katero ima podjetnik, ali slučajna draginja surovega blaga niste še opravičena povoda, da bi moral delavec škodo trpeti; nasprotno pa tudi delavec ne more zahtevati boljše plače, ako se slučajno blago podraži.

Žal, da podjetniki večkrat stiskajo delavce, ker hočejo imeti velik dobiček. Sprva morejo biti delavci še zadovoljni; ako pa blago vsled konkurence zastaja, morajo delavci trpeti ali delo pustiti, da podjetje cveté in ne propade. In če je dobiček zopet večji, plače delavcev ostanejo na prejšnji nizki stopinji, da se zguba poravná. Tako postanejo slabe plače trajne in občne. Večkrat pa je težko določiti, kdaj je podjetnik krivičen. Ko bi bili vsi podjetniki pravični in imeli krščansko ljubezen do bližnjega, mogli bi delavci biti zadovoljni. Ker pa je mnogo gospodarjev, ki ne poznajo teh čednosti in plešejo le okolu zlatega teleta, tudi pravičnejši podjetniki ne morejo resno misliti na zboljšanje delavskih plač, akoravno bi bilo večkrat mogoče. Konkurencija brezvestnih kapitalistov bi jih uničila. Kjer torej pravični in krščanski podjetniki ne morejo tega doseči, storiti bi morala javna oblast. Ta bi morala posredno ali neposredno omejiti neizmerno in neusmiljeno konkurencijo ter vravnati delavske plače.

Javna oblast bi morala v prvi vrsti skrbeti, da tovarnarji tudi zagotové trajno delo delavcem, katere zvbijo v mnogem številu v kak kraj. Javna oblast, ki dá dovoljenje za podjetje, ima tudi pravico za-

htevati to garancijo. Kaj pa se sedaj večkrat dogaja? Tovarnarji zberó pri svojem podjetji na stotine in tisoče delavcev, pozneje pa jih mečejo na cesto. Javna oblast bi se tu najprvo morala potegniti za delavce, ki so navadno brez varstva. Veliko bi se delavcem zboljšalo stanje in zboljšalo življenje, ko bi ženske in otroke načelno izključili iz tovarn, ali jih rabili le v omejeni meri. Plača moža bi se zvišala, žena pa, ki itak malo zasluži, naj bi skrbela za dom in boljše vzrejo otrok. Dalje bi se moral delavcem povsod odmeriti delavski čas in ne čakati, da si ga delavci s „štrajkom“ priboré; nedeljski počitek je sedaj večinoma le na papirji, ta bi se moral povsod dosledno izvršiti, ako ni silna potreba, ki se ne dá odložiti. Tudi produkcijo bi morali nadzorovati, ker vsled prevelike produkcije blago zastaja in delavci so reveži, ker morajo le za gospode delati.

S temi članki smo le površno imenovali točke, ki bi se morale najprvo postavno in dosledno vrediti. Ali naši kovači postav se le preradi ozirajo na kapital, da ta ne bi imel škode; a to ni pravično, skrbeti bi morali, da je delo pošteno plačano. Da morajo tudi kapital, duševno delo in nevarnost zgube imeti svoj del, to je naravno in ni krivično; da pa ima vso smetano, glavni dobiček le mrtvi kapital, da morajo delavci delati le za podjetnike, ki imajo večkrat svoj kapital le na papirji in ne v žepih ali predalih, to je krivica.

Dá, fingiran ali zlagán kapital ima in hoče imeti dobiček. Ali ni to fikcija ali laž, da se plačujejo delnice po 80 ali 70 gld., ki pa imajo papirnaté vrednosti za 100 gld.? Torej podjetnik ali delničar hoče imeti tudi od 20, oziroma 30 gld. dobiček, kateri niti plačal ni! Večkrat je kapital celó dvakrat, trikrat večji na papirji, kakor pa v resnici. Če torej delničarji tožijo, da se jim naloženi denar le slabo obrestuje, je to navadno pesek v oči ali „švindl“.

LISTEK.

Lastovke usoda.

(Švedski spisal Danijel Fallström.)

„Glej, lastovke so vže odletele“, dé mi nežna moja sestranka nečega jesenskega jutra; . . . in ljubko dete zrló je z zarosenim očesom na opuščeno gnezdo pod streho.

Da, odletele, preselile so se od nas lastovke, da se spomladi zopet vrnejo k nam, in rad priznavam, da se mi toži po njih. Njihov odlet nam pred vsem javlja konec poletja, vrhu tega pa ne bodem več čul v svoji sobici njih veselega žvrgolenja, koje me je doslej zazibalo v sladki sen. Povedati vam moram, da si je parček lastovk zgradil gnezdice ravno nad oknom moje sobice, tu so se zvalili mladiči, žvrgoleli, gostoleli in popevali vse božje poletje. Seznanil sem se s temi ljubkimi ptički in skoro postali smo dobri prijatelji. Zaupno sta posedavala na moje okno. Gostoleč pripovedovala sta mi o svojih domačih homatijah in o svojih dobrodružtvih v gorkih krajih. Povedala sta mi tudi, koliko imata v svojem zatišji mladičev. Konečno sem poznal vse njijino življenje, katero sta imela med nebom in zemljo.

Semtertjā čital sem raznovrstne dogodbe o lastovkah, in ker dobra moja sestranka žaluje radi njih izselitve, povem ji pripovedko.

* * *

Pod streho stare graščine koncem žleba, zakroženega v zmajavo glavo, bilo je umeteljno pripeto in prilepljeno gnezdice. V njem je bivala lastovičina rodbina: oče, mati in dvoje deklic, toda takó različnega značaja, da bi ju nihče ne bil smatral za sestrí. Starejša bila je ošabna in prevzetna ter je zaničljivo pogledovala vrabce, te potepine in lenuhe med ptičjim svetom; nasprotno je pa mlajša, ki je bila skromna in priljudna, občevala rada z vsakim operjencem. Vselej je imela sladke besede za najmolčljivejše ptičke in tudi za najgrše kljune. Da, pridobila si je celó ljubezen mlinarjeve muce, kajti, kedar se je plazila preblizu nje, zamižala je, da bi ne podlegla krvičejni skušnjavi.

Stariši so ji to prijaznost in kurtoazijo očitali. Ponosni so bili na to, da pohajajo iz starega rodú, čegar potomci so toliko stoletij bivali pod streho egiptške palače, ter niso mogli umeti, kako more njih hči prijateljsko občeovati s tako priprostim ptički, kakor so penice, čizki in vrabci.

„Nepriстойno je“, pripominja ji oče, „da bi se

takó plemenitega rodú oseba, kakor si ti, zaupno stikala in družila s priprostimi ptiči. Jeden stan ni enak drugemu!“

„Saj je“, ugovarja pošena lastovičica, „ptič ptiču podoben. Vsi imajo kljune in peroti.“

„Res je to,“ odgovori ji oče resnobno, „toda nimajo za večerjo mušje pečenke in vsi ne bivajo po po visokih in velikih stavbah. Poglej le na pr. škrljanca.“

Pri tej besedi pobesi lastovičica glavico, in da bi ne bila imela črnega perja, videli bi, kako je zarudela do ušes, kakor mlada devotka, ko ji stariši očitajo znanje. Uljudna lastovičica se je zagledala v krasnega škrljančka.

Znano je, da so lastovke sanjarskega značaja, škrljanci imajo zopet bolj pesniško življenje.

Škrljanček je prenočeval pri „modri zvezdici“ ter je pel ves dan. Njegovi napevi so bili živi in veseli, čisti kot pomladnji vetrič, smejoči kot solnčice za dežjem. Za svoje vzdušno petje ni zahteval škrljanček ni zlata ni dekoracij. Pel je kmetiču, obdelavajočemu v potu obraza polje svoje, pel je borni pastarici, ko je prala na potoku, in žvrgolel po logu pesniku. In vsi so umeli petje njegovo, pa tudi mila lastovičica, ko se je dvigal višje in višje v nadoblačne višine. Konečno je napočil dan, na koji se

Na noge torej može, ki imate moč in oblast, ter zajezite velikanesko ruko, ki se izliva v široko žrelo milijard ter požira tisoče „malih ljudi“, ki ne morejo plavati proti reki, niti se rešiti iz vrtnicev! To pa se boče le tedaj zgodilo, ako imajo krščanske načela, pravičnost in ljubezen do bližnjega trdne korenine v srcih ljudstva, kakor tudi v srcih višje gospode, ki vodi in gospoduje.

V obrambo trgovskih slug.

(Dopis.)

Novodobno postavodajstvo trudi se na vse možne načine, da bi preskrbelo in zagotovilo služabništvu človeško eksistencijo. Prizadeva si vrediti njegove plače in mu potrebno izobražbo oskrbeti. Toda njegov napor ne spremljata vedno sreča mila in vseh. Še cele vrste službenega ljudstva bi lahko naveli, ki se nahajajo v pravem suženjstvu.

Med te spada tudi stan trgovskih slug. Trgovski sluga mora delati od rane zore do pozne noči, za celodnevno trpinčenje mora marsikako grenko pogoltniti; potožiti ali opravičevati se ne sme, in če visi nad njim Damoklejev meč, da je odpuščen iz službe brez odloga.

Trgovski sluga je v istini pomilovanja vreden; plačo ima skromno, 20—30 gl. na mesec, rodbino mnogobrojno, telesnega počitka in telesnega ali npravnega odmora pa nobenega.

Trgovski sluga mora biti prvi v prodajalnici, najmanj eno uro prej, nego pridejo drugi poslujoči in gospod šef. Trgovski sluga odhaja poslednji iz prodajalnice. Ako imajo drugi poslujoči v prodajalnici vsaj ob nedeljah popoldne prosto, trgovski sluga pravilno tega nima. On mora vrejati po prodajalnici, pohajkovati in čepeti ondi. On mora to delati, kajti tako zahteva strogi gospod. Drugi delavci so nasproti trgovskim slugam še presrečni ljudje. Ti imajo vsak teden vsaj ob nedeljah svoj mir, kajti po človeškem in božjem pravu se spodobijo, da ima vsaj eden dan v tednu za-se, da more opravljati svoje krščanske dolžnosti in popolnoma bivati v krogu svoje rodbine.

Neprestano težko delo, noben počitek in noben odmor, to vse mora škodljivo uplivati na zdravje teh novodobnih sužnjev. Treba je samo enkrat pogledati takega reveža. Komaj ima štirideset let, že je starček ter se neukretno in težavno pregiblje.

Petdeset let star navadno že ni zmožen za nobeno delo. Seveda, to tudi drugače biti ne more, ako človek nima neobhodno potrebnega počitka.

Ko trgovski sluga za delo nesposoben postane, odpusti ga navadno brez kake nagrade gospod iz službe, dasi je ravno on z nalaganjem prevelikega dela izcerpal predčasno njegove telesne moči ter ga je naredil nesposobnega za zaslužek v poznejši starosti. Tako izkoriščevanje revnega človeka ne dá se opravičiti na noben način in treba je to zaprečiti.

Čas je torej, da se nekako vredni in na primeren čas zniža delavna doba, ter tako ponudi trpinu neobhodno potrební počitek. Velika krivica je to, da se kratki nedeljni mir in počitek slugam po prodajalnicah, dasi bi v tem oziru lastniki prodajalnic

ne trpeli ni najmanjše škode, ko bi bile ob nedeljah zatvorene vse prodajalnice in bi vse delovanje po skladnicah in pri zaprtih durih prenehalo. Ako morejo Angličani in Američani z največjo strogostjo posvečevati nedeljo in praznik, isto bi se tudi moglo izvrševati in uveljaviti v naših katoliških deželah.

Občinstvo se lahko preskrbi s potrebnim blagom za praznik in nedeljo že dan prej. Sploh bi pa v skrajni potrebi tudi ugajalo občinstvu, ko bi v praznični dan ostale prodajalnice in štacune odprte od 9. do 10. ure popoldne. Vsaj so pred enajstimi leti zapirali ob nedeljah vse prodajalnice, in trgovina je mnogo bolj cvela, nego dandanes. Zakaj imajo pa židje n. pr. o svojih praznikih celó nekoliko dnij zatvorene svoje prodajalnice, ne da bi se pritoževali o kaki škodi? Ali naj kristijana v spolnovanji verskih dolžnostij osramoti žid?

Marsikateremu lastniku prodajalnice ni toliko za nedeljni dobiček, temveč ima jo odprto zaradi konkurencije, potem pa tudi iz — navade. Seveda, v nedeljo zapirati prodajalnice, to bi prišli gospodje šefi, ki so prosti, kadar se jim le zljubi, iz svojega običajnega, prirojenega reda. In radi tega neosnovanega egoizma, umazane sebičnosti, ima se torej ljudsko pravo in pravične zahteve delavskih ljudij teptati z nogami in uničevati? Čemu neki vzdrževati in konečno celó pomnoževati te vrste nezadovoljnih ljudij, ko je brez žrtve možna preosnova in poprava?

Kaj uničuje naše kmete?

II.

In veste li, dragi čitatelji, v čem se še pokaže ošabnost in napihnjenost naših kmetov? Pojavlja se zlasti v tem, da pri nas „na kmetih“ opuščajo svojo starodavno nošo, po svojih pradedih podedovano narodno nošo. Stari baržunasti telovniki z debelimi posrebrenimi gumbi so že prekmetski, to je že preprosto. „Človek se mora vendar malo drugače obleči, če gre med gospode (n. pr. v pisarno k odvetniku)“, pravijo navadno. Dobra stara obleka se zdrgne in obrabi nepotrebno na polji, nakupi se novih cunj, izgotovljenih iz najslabših smetij za drag denar. Res je, da je tak-le telovnik ali jopič stal lepih par goldinarjev, toda koliko se dandanes raztrga in obrabi takih novošegnih telovnikov v tem času, ko bi vstrajal jeden stari, to se ne vidi.

Ali se ne spominjate več, da je marsikak oče nosil še nedavno obleko, ki je bila pred dvajsetimi ali tridesetimi leti — obrnjena? Kako je to moglo? Ker je kupil sicer drago blago, toda dobro, ni gledal na šego, temveč na trajnost, trpežnost; ni je kupil od žida, temveč od poštenega krščanskega trgovca. Tedaj niso toliko gledali na to, ali se lepo podá, ali ne; ali stoji kot vlito, temveč na to, ali bo trpežno. Koliko telovnikov in starih plašev se je podedovalo do tretjega kolena? In kako so se tedaj postavljali in korakali v njih naši kmetje! Vedeli so tudi, zakaj; bila je to njih domača, kranjska narodna noša, katero je vsak poznal; reklo se je: ta kmet je odtod, oni iz te doline, isti zopet iz tega

in tega kraja; vsak je vedel, da je pošten kranjski oratar, še trebalo mu ni, da bi jim bil zatrjeval, kdo je in odkod prihaja.

In zdaj? Ako pride naš kmet kam v mesto v oguljeni „normalni“ kamizoli, vendar je med gospodi vselej kakor „prostak“, pogledava ga čez rameni, ker se hoče po njih opiditi. Prej je v svoji kmetaki obleki mogel priti celó v palače knezov, in kako radi so ga ondi videli. Mislite li, da vam novošegna obleka daje kaj več veljave? Pravijo, da obleka naredi človeka, toda tega pa ne povedó, nareja li dobrega ali hudobnega človeka. Istina je, da dela lepšo postavo na oko, nego je to v resnici, toda gledé notranje veljave ni nobene premembe. Vsaj je to, kakeršen je človek, cekinovo zlato, in ta obleka njegova je samo cekinov kôv, ki se sčasoma vsled obile obrabe istotako odrgne, kakor ta obleka.

In kake so hiše „po kmetih“? Človek pride v vas in kaj vidi? Nekoliko razbitih in razdrapanih koč, da je strah; nekatere hiše pa so zopet tako „nobel“, kakor v mestu. Za okni pleteni zastóri, izbe slikane, da, celó divan je tu, velikanesko zrealo in polno slik, včasih malo svetlih med njimi. In tako je pri kmetu. Celó kajžar, ki nima družega, nego kup siromašnosti, mōra imeti „nobel“ dom. „Ako se že zida, postavi naj se to po šegi, da ne bo kazilo vasi,“ — pravi, — če pa ta skaza tiči v dolžni knjigi, — nu, tam se ne vidi, to mora biti. In če se to ne vidi, dobro je, bo že šlo. Koliko imamo takih ljudij pri kmetih, ki so si zgradili lepe hiše, vse lepo po šegi, toda niso jim pustili, žalibože, upniki, da bi se pogreli ondi samo eno zimo. Morali so se izseliti v manjše bajte, in Bog vé, kam še. Da, žalostne, toda resnične so te primere.

Tako mnogokrat to vidite, tudi pogovarjate se o tem, prijatelji, da bi se pa po tem tudi ravnali, na to še misliti ni! Kdo bi vam ne privoščil lagodnega stanovanja, lične in vabljive kmetске hiše. Dá, pravo veselje je videti tak dom, toda pomislite, se li to premore, ali more to biti in nikarte misliti: E, bomo vže nekako poplačali, saj si opomoremo! Le začnite z oderuhom — potem ste pa tudi pri konci.

In odkodi te razprtije in prepiri, ki se večkrat nahajajo med kmeti in kajžarji? Često od tod, ker ima kmet lepšo hišo in kajžar samo borno kajžico. Slednjega taki „gospodje“ še pogledati nočejo več, ker ima hišico kakor golobnjak. Toda večkrat je v takem golobnjaku večji red, nego v veliki in krasni novi hiši. In ne samo lepši red, temveč tudi boljši ljudje so notri in večja zadovoljnost.

Čudno je to, da vsak, kdor sprejme v občini kak „uradni“ posel, že misli, da si mora kaj zgraditi, bodisi na pr. samo kozolec, če ne cela hiša; da pa baš vsled tega zagázi v nepotrebne skrbi in dolgove, ali da pri tem nepošteno, nedovoljeno manipuluje, na to se ne gleda. Zapomnite si, prijatelji, in pri-trdili mi bodete gotovo. Kak občinski odbornik si n. pr. zgradi lepo hišo, v treh letih je volitev, voljen je drugi in slave je konec — zdaj pa, odkodi vzeti denarja, ko se morajo zlasti koncem uradovanja naglo poravnati vsakeršni primanjkljaji? Plačati mu

je namenil pokloniti starišem svoje neveste ter je prositi, naj mu jo dadó za ženko.

Seveda mu je srce močno utripalo strahú, ko se je spomnil na to. Toda ljubezen navdajala ga je z duševno močjo. Ujunači se torej in jame peti v detelji, kajti ni se še drznil zleteti v višave. Ni se upal poleteti do vrha stoletnega podstrešja, k vznešeni rodbini, ki je zavzemala med svetom tako visoko postavljeno, ter bivala pod to streho, kot predstojnik kantona. Konečno po dolgem uvaževanju znova zagostoli ter zapoje tako živo in zvónko, da se je razlegalo po vsi ravnini; na to naglo, bliskovito sfrči do bivališča lastovičice. Sede na kraj strehe in znova je bilo čuti njegov močni in zvóčni glas.

Toda stari lastovščák pomoli svoj kljun iz gnezda ter zareži nanj: „Kaj hočeš tú?“ —

Škrjanček je bil pripravljen, da mu odgovori s svojimi najkrasnejšimi melodijami, ali polasti se ga neznansko gorjé, in iz njegovega grla sopteli so samo ihtéči vzdih. Prepeval je, kakor nikdar prej. Ni znal pred tem gorja.

Na dvoru poslušal ga je zamišljeno stari petelin, stojé na jedni nogi, na sosednem drevesu se je pa posmehovala njegovim vzdihom zlobna in nagajiva sraka.

(Konec sledi.)

Pripovedke za narod.

Ruski spisal Lev Tolstoj; prevél M. V.

Česa treba človeku, da živi?

IX.

Ženska se je razgovorila in jela pripovedovati:

„Šest let bo temu“, reče, „v jednom tednu izgubili sta ti sirotici oba roditelja: otea so v torek pokopali, a mati je v petek umrla. Rojeni ste bili tri dni po otčevi smrti, a mati niti dné ni preživela. Jaz sem tačas živela z možem mej kmeti. Bili so nam sosedje, živeli smo blizu, dvor pri dvoru. Otec njujin, kmet, bil je sam, delal je v logu. Po-drlo se je drevo in ga zatélo povprek. Ves drob mu je strlo. Jedva so ga pripeljali, oddal je Bogu dušo, a žena njegova rodila je še tisti teden dvojčke — ti deklici. Beda, zapuščenost: bila je sama žena, niti starke, niti strežnice ni bilo.“

„Samotna rodila, samotna i umrla.“

„Drugo jutro šla sem obiskat sosedko; pridem v sobo, a ona, sirota, bila je že mrzla. Da, umiraje zavalila se je na deklico. Glejte, to je potrla — nožico jej je pohabila. Ljudje so se zbrali — omili, osnažili, izkopali grob, pokopali. Sami dobri ljudje. Deklici ostali sta sami. Kam deti ja? Jaz sem bila izmej žensk jedina, ki je imela dojenca. Prvo dete dojila sem že osmi teden. Vzela sem torej deklici

v prvej sili k sebi. Kmetje so se zbrali; ugibali, ugibali so, kaj ž njima početi, potem pa rekó meni: „Ti, Marja, pridrži za sedaj deklici pri sebi, a mi ja za leto dnij oskrbimo...“ In jaz sem takoj podojila zdravo in pohabljeno in ja nisem nehala do-jiti. Nisem mislila, da bo živela. Ko sem se vspomnila, čemu angeljska dušica medli, zasmilila se mi je. Jela sem dojit, kakor jedino svoje dete, tako i ti dve deklici — troje sem jih oddojila. Bila sem mlada, trdna, tudi hrano sem imela dobro. In mleka je toliko Bog dal, da je zadostovalo. Dva sem do-jila, a tretji je čakal. Ko je prenehal jeden, vzela sem drugega. Pa Bog je tako obrnil, da sem te dve od-redila, a svojega po drugem letu pokopala. Pozneje Bog ni dal otrok. In jel se je pribavljati dostatek. Sedaj, vidite, živim tu v mlinu, pri kupecu. Žalovanje veliko, življenje dobro. A dece ni! Kako bi sama živela, da ni teh deklic. Kako bi jih ne lju-bila? Kar je vosek v sveči, to sta mi ti deklici.“

Z jedno roko prižela je ženska k sebi hromo deklico, a z drugo jela si je solze otirati z lic.

Vidno, prislovica ne govori zaman: „brez očeta, matere proživé, a brez Boga ne proživé.“

Ko so se bili tako pogovorili, vstala je ženska, da odide; gospodar in gospodinja jo spremita. Ozró se na Mihajlo. A on sedí, zloživši roki na kolenih, gleda kvišku ter se nasmehava.

nihče ne pomaga, saj mu nikdo tudi velel ni, da naj zida. Je-li imela taka „uradna“ oseba poprej za vprego dobro kravo, prodá jo in kupi si konja; ako je prej imel dva majhna konjička, prodá jih, pridá še stotak in kupi si par velikih, da bi se ljudje ne smejali: Glejte, občinski odbornik se vozi z „mačkami“. Toda večkrat nastanejo taki časi, ko se ne more voziti z velikimi konji, ni z „mačkami“, da, še s kravo ne!

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. septembra.

Notranje dežele.

Liechtensteinov odstop še vedno razburja valovje javnega mnenja ter se posebno trudijo nemškofakejzozni listi, da bi opisali ta dogodek za začetek konca državnozborski večini in sedanjemu ministertvu. Toda temu odločno oporekajo konservativni časniki, ki sicer priznavajo, da se je z Liechtensteinovim odstopom shujšal parlamentarni položaj, toda na drugi strani naglašajo, da bi morali nemški konservativci poprej zgubiti pamet, predno bi s svojim postopanjem gonili vodo na levičarski mlin.

Naučni minister Gautsch se je predvčeraj odpeljal v Solnograd k nadzorovanju tamošnjih učnih zavodov.

Na **češki realki v Brnu** se bo ustanovila obrtno-napredovalna šola s češkim učnim jezikom.

„Fremdenblatt“ poroča, da bo v prihodnjem proračunu postavljenih 160.000 gl. za **telefonske** proge, ki se bodo na Češkem zgradile.

Mejnarodni zavod za **statistiko** je na povabilo avstrijskega naučnega ministerstva sklenil, da bo prihodnji občni zbor oziroma shod leta 1891 priredil na Dunaji.

Po poročilu nekega velikovaradinskega lista bo ministerski predsednik Koloman **Tisza** 2. dan oktobra došel tje kaj, da poroča svojim volilecem. Prepoval si je vsak slavnosten sprejem, vendar ga bo pa župan na kolodvoru z ogovorom pozdravil. Volilci mu bodo priredili banket, pri katerem mu bo napil škof Lorenčij Schlauch. Po napitnici bo Tisza razpravljal dnevna vprašanja, potem pa se bo odpeljal.

Vnanje države.

Prostozidarska glasila imajo neumljivo predrznost, da imenujejo trditve neosnovane, po katerih je položaj **papeža Leona XIII.** neznošen. Najjasnejši dokaz, kakó opravičene so katoliške pritožbe, je poziv društva Giordana Bruna, ki se glasi: „Italijani! Dne 20. septembra so topovi za zmeraj razrušili papeževi prestol; dne 9. junija pa se je s počestčenjem Giordana Bruna stolica duhovnikov na male kosce razbila. Dan 20. septembra in 9. junija sta dneva, ki sta si vredna vrstnika. Prvi opominja na žrtve političnega trinoštva, drugi na žrtve verske nestrpnosti. Vsi naj se tedaj v eni želji in volji združé, v tem namreč, da bi kmalu s Petrove kupole zavihrala zastava prostosti. Vsakdo naj se nas oklene v strah zoper črne prodajalce dogem.“ In sredi take razuzdane druhali je primoran glavav katoliške cerkve bivati!

„Nova odkritja iz leta 1870“ je naslov rimskemu dopisu, kateri objavlja „Berliner Tageblatt“ in ki se nanaša na **italijansko zasedenje Rima**. Isti slóve: „Važen donesek k zgodovini nemške politike leta 1870 obsega danes objavljeno pismo italijanskega poslanca Euchija, ki pravi, da je leta 1870 v dóbi, ko je hotela levičarska stranka prisiliti vladu, da odpóšlje vojake v Rim, po nalogu Crispijevem, Cairolievem in ostalih članov demokratskega odbora pričel obravnavati z Bismarckom. Bismarek je rimsko zasedenje tem nujneje želel, ker se je Francozom naklonjeno ministerstvo Lanzovo temu protivilo. Euchij je meseca avgusta z Bismarckom sklenil nastopno pogodbo: Nemčija bo izvršeni čin zasedenega Rima takoj priznala, isto takó bo prepredila vsako avstrijsko posredovanje na korist papežu ter se bo potrudila, da bodo tudi ostale države pri-trdile proglašenju Rima kot italijanske prestolnice. Nemčija, takó nadaljuje Euchij, je natanko izpolnila svoje obljube. V resnici je nemudoma po zmagi italijanskih vojakov pri „Porta pia“ dne 20. septembra 1870 pruski poslanik grof Arnim šel kot uradna oseba v glavni tabor italijanskega poveljnika generala Cordone ter je takó v najuljudnejši obliki priznal „fait accompli“. Euchij naglašá konečno, da je objavil to pismo z namenom, ker je hotel jasno ovreči trditve radikalcev in klerikalcev, da Bismarekova politika nasproti Italiji ni odkritosrčna.“ Povedano deloma, takó o grofu Arnimu, ni nič novega. Toda ena okoliščina se pri vsem tem ne sme prezreti, da je namreč v oni dóbi knez Bismarek obravnaval tudi z Vatikanom gledé papeževe prese-litve v Kolonijo. Nova Nemčija takrat še ni bila v jasnem z Avstrijo ter je prav resno razmotrivala, ali si ni mogoče s pomočjo papeževe osebe pridobiti naklonjenost nemških katoličanov. Bismarek je bil takrat na dve strani nabrušen nož, in kdor ve-ruje Bismarekovi odkritosrčnosti, ta se jako moči. Železni kancler je le v toliko dober prijatelj, v kolikor in dokler je to koristno Nemčiji.

Dne 20. t. m. je več Dalmatincev iz Brajče svojo živino gnalo na **črnogorska** tla. Črnogorski

pastirji so jim hoteli to zabraniti, Brajčani pa so se jim ustavili z noži. Navstal je boj, v katerem je bilo na obeh straneh več ranjenih. Takó črnogorska vlada, kakor tudi dalmatinsko namestništvo sta takoj odredila, da zvedenci na lici mesta razsodijo to za-devo ter skušajo pomiriti obestransko razburjenost.

Pojutrnjim, v nedeljo, bo prišla **srbska** kraljica Natalija v Belgrad. Uradnega sprejema ne bo ter bo, kakor že znano, stanovala kot zasobnica pri svoji znanji. Govori se, da bo v Belemgradu ostala le tri tedne. Ko bi se pa uresničila trditev, da bo Natalija svojo zadevo zoper kralja Milana v razsodbo izročila skupščini, prisiliti je ne bo mogel nikdo, kajti veliko zaslombo ima v priljubljenosti pri na-rodu. — Vlada bajé namerava metropolitansko cerkev povzdigniti za eksarhat. Tak sklep bi se obračal zoper Avstrijo, kajti s tem bi se hotela Srbija le znebiti cerkvene odvisnosti od karlovškega patrijar-hata.

„M. Allg. Ztg.“ nastopno opisuje položaj v **Bolgariji**: Obletnica združenja vzhodnje Rumelije z Bolgarijo se je letos na tihem praznovala. V ino-zemstvu razširjeni vesti o proglašenji neodvisnosti v Bolgariji ni nikdo verjel. Narod ima vse druge skrbi ter se zanima edino le za gmotno vprašanje; kakó bi si mogel zboljšati obstanek, to ga bolj za-nima, kakor vsi politični strahovi. Žetev ni takó ugodna, kakor jo je bolgarski kmetovalec pričakoval. Riž se ni obnesel, vina bo malo. Pritožba o slabih časih je splošnja, nezadovoljnost mej prebivalstvom pa tem večja, ker so se ravno ob največjem poljskem delu sklicali vojaški novinci in rezervniki. Zasedanje okrajnih svetnikov se je v južni Bolgariji že pričelo. Od dotičnih prefektov predložena poročila se večinoma nanašajo na zgoraj opisane gmotne raz-mere in povzdigo kmetijstva in trgovine. Po sklepu okrajnih svetov se bo otvorilo sobranje. Ker so so-vetniki večinoma tudi poslanci, važni so njihovi sklepi tudi za sobranje, kajti nazori, ki jih vodijo pri teh prvih sklepih, odločujejo navadno pozneje tudi v sobranju. Pričakovati se sme tedaj, da se bo slednje bavilo le z narodno-gospodarskimi zadevami, ne pa z visoko politikó. Namestu umrlega Stojan-ova bo za predsednika sobranju skoraj gotovo izbran dr. Stojlov, in za to službo bi bil on tudi najsposobnejši, kajti poleg zadostnih vednostij in znanja ga odlikuje pred vsem prepotrebna odločnost in avtoriteta.

Preko Londona se sedaj javlja, da se je pri odpotovanji **ruskega** carja iz Petrovega dvora na kolodvoru razletela dinamitna bomba. Vsled tega so v Peterburgu mnogo oseb zgrabili. — „Journal de St. Pétersbourg“ imenuje vest „Corr. Est“ o hišnih preiskavah v Kijevu, Odesi in Karkovu ter o zasle-deni zaroti zoper rusko državo popolnoma neosnovano.

Bavarskega katoliškega shoda se je vdeležilo nad 15.000 oseb. Sprejel je nastopne od-ločne resolucije: 1. Danes iz vseh delov Bavarske v Monakovem zbrani katoliški možje javno izrekajo pristrčno zahvalo za prizadevanje svojih višjih pa-stirjev, da bi na Bavarskem pridobili katoliški cerkvi pristojno jej prostost in samostojnost. 2. Živo obža-lujejo položaj, na katerem je državno ministerstvo notranjih šolskih in cerkvenih zadev stalo nasproti spomenici bavarskih nadškofov in škofov meseca junija lanskega leta ravno v najvažnejših točkah. Upajo, da bodo imele obravnave mej bavarsko vladu in sv. Stolum po posredovanji škofov zaželeni vspeh. Pričakujejo pa tudi od zastopnikov katoliškega pre-bivalstva v bavarskem deželnem zboru, da bodo po-rabili vsa postavna sredstva v dosego cerkvene pro-stosti in njenega vpliva na versko-politično življenje, vzgojo in socijalne naprave. 3. Zbrani katoliški možje delijo bolečine in srd vseh zvestih sinov katoliške cerkve vsled žaljenj sv. Očeta v Rimu, ter so posebno po Brunovi slavnosti znova utrjeni o prepričanju, da sta za vreden položaj sv. Stola nujno potrebna pro-stost in neodvisnost.

Kakor trdi „Post“, dognano je sedaj, da bodeta **nemški** cesar in cesarica pri svojem grškem po-tovanji obiskala tudi turškega sultana v Carjigradu. „Nordd. Allg. Ztg.“ piše: Dne 24. t. m. semkaj došli državni tajnik grof Bismarek se je poprej dva dni v Friedrichsruhe mudil, kjer se je službeno posve-toval z državnim kanclerjem. Knez Bismarek, ki je bil pred štirinajstimi dnevi bolehen, je sedaj zopet okreval ter redno opravlja svoje posle. Tekoči teden bo šel minister Bötticher v Friedrichsruhe. Z druge strani se pa poroča, da je kancler še toli bolan, da bi se bilo bati resnih posledic, ko bi bolnik pre-menil svoje bivališče. Državni kancler menda ne bo prišel v Berlin. Zdi se nam, da je ruski veter knezu Bismarcku nakopal revmatizem. — „Berliner poli-tische Nachrichten“ naglašajo, da je imelo nemško-angleško posredovanje pri zanzibarskem sultanu naj-boljše vspehe za odpravo kupčije s sužnji, isto takó da tudi blokada in Wissmannova ekspedicija. Ob enem dostavlja list, da se bo sedaj uvaževala opu-stitev blokade in da se bodo zaprti obrežni kraji zopet otvorili trgovini in prometu.

Francoške volitve so minule, odločitve je treba pa še-le počakati do 6. dne oktobra, ko se bodo vršile ožje volitve. Republikanska stranka se veseli svoje zmage, toda prezreti se ne sme okoliščina, da imajo republikanci moč v rekah in da so to pri vo-litvah do skrajnosti izrabili. Naj se sodi o Boulau-gerju in sploh o revizionistih kakorkoli si bodi, ne-ovržena resnica je vendar, da je bila pravda zoper generala in njegova tovariša le agitacijska poteza v

pravosodnji obliki, ker je vedela vlada, da se ne more drugače odkrižati tega svojega sovražnika in da mu na poštenem volilnem bojnem polji nikakor ni kos. Izdala je poleg tega izjemne postave, zakon zoper več kandidatur, volitve po zapisnikih so se od-pravile ter uvedlo posamično glasovanje. Upravnim potem se je pométalo mej uradništvom, kakor redko kedaj poprej; kdor ni bil zanesljiv privrženec vlada-joče stranke, zgubil je službo; na stotine eksistencij je bilo uničenih, in v to so zadostovale le sumnje gledé neljubega političnega mišljenja. Priznavati se mora gospodu Tirardu, da je mojster v „poprav-ljanju volilne sreče“. Republikancem so bile z eno besedo rečeno, okoliščine ugodne, in nikakor niso toli tesnosrčni, da bi ne bili tega popolnoma izra-bili. Kakó so postopali pri volitvi sami, zadostuje v označenje že samo to, da so na tisoče za Boulau-gerja oddani glasov naravnost proglasili za neve-ljavne. Po vseh teh velikanskih pripravah je pa vspeh ta, da morajo odločitve še-le čakati do 6. dne oktobra. Zmagali bodo pri ožjih volitvah republi-kanci, to je pri takih okoliščinah nedvojno; vsak ne-pristranski razsojevalec pa bo moral vendar priznati, da je taka zmaga — moralen poraz. — Minoli teden se je vršila mejnarodna železniška konferen-cija. V soboto so vdeležencem priredili slavnosten obed, pri katerem so bili tudi ministri Rouvier, Yves Guyot in Spuller. Mej obedom je svirala republi-kanska godba himne vseh zastopanih narodov, in pri vsaki so vsi navzoči vstali. Le avstrijska cesarska pesem ni na vrsto prišla. Avstrijski zastopniki so za-radi tega hoteli zapustiti dotične prostore, in le nuj-nemu prigovarjanju ministra Spullerja se je posre-čilo, da so še ostali. Samo ob sebi je seveda umevno, da se je pri tej priliki navdušeno napivalo Rusiji.

Obisk nemškega cesarja Viljema v **Angliji** in takratne velike vaje angleške mornarice so bile povod ugibanju, ali bo Anglija pristopila k tro-državni zvezi. Veliko se je takrat pisalo o dotičnih dogovorih mej Nemčijo in Anglijo. „Mosk. Vjed.“ o tem bajé „iz zanesljivega vira“ pišejo nastopno: „Nikakor ni dvojbe, da je lord Salisbury nasproti Nemčiji odjenjal. Sklenil sicer ni formalne pogodbe, toda ustno se je zavezal nasproti cesarju Viljemu, da bo z vsemi močmi vplival na kraljico in parla-ment, da takó zagotovi v slučaju vojske angleško pomoč trodržavni zvezi. Zgodilo se bo to najbrže tako-le: Ko bo izbruhnila vojska, uvaževala bo An-glija, od katerega vojskujočega dela preti nevarnost njenim koristim v Sredozemskem morji in Bosporu; ko se bodo angleški državniki o tem prepričali, od-poslale se bodo v obrambo teh koristij ladije in vojne, in to tako, da bo njihovo posredovanje kori-stilo edino le trodržavni zvezi. Z drugimi besedami: angleška mornarica bo italijansko nabrežje branila zoper francoske napade, ob Bosporu ležeča posestva pa zoper Ruse.“

Grški parlament bo k letošnjemu jesenskemu zasedenju cel mesec prej sklican, kakor sicer, to pa zaradi tega, da bodo vsi člani navzoči pri poroki prestolonaslednikov z nemško princesinjo Sofijo. V dan poroke bo po vseh cerkvah zahtevalna pesem, javni zavodi pa zaprti. Rezervniki, ki se druga leta odpuščajo 1. dan oktobra, bodo morali sedaj ostati pri zastavah nekaj dnij čez določeno dóbo, ker bodo veliko vojakov potrebovali za razne špalirje. Nemško poslaništvo je vladi uradno naznanilo, da bo cesar Viljem v Pirej prišel 26. dan oktobra. Nemška ce-sarica s svojimi tremi hčerkami pa bo došla že nekaj dni poprej.

„Kreuzzeitung“ poroča iz **Egipta**, da je grški konzul Byzantios v Aleksandriji svoji vladi poslal spomenico, v kateri našteva celo vrsto nasilnih činov s strani egiptske vlade zoper grške podanike. Po-ročilo sklepa s trditvijo, da v Egiptu ni niti živ-ljenje, niti premoženje Grkov varno, in vendar je grškega prebivalstva v Egiptu do 200.000. Atenska vlada mora tedaj ukreniti potrebno, da zavaruje svoje državljane. Grški minister zunanjih zadev, Dragumis, je odgovoril, da bo to poročilo natanko presodil in morda tudi opozoril ostale države na to zadevo.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je z odlokom z dne 14. t. m. ustavil preiskavo, ki se je v Celji vršila proti 322 rudarjem iz Trbovelj.

(Prevzvišeni gospod knezoškof) so se sinoči povrnili s potovanja v Ljubljano.

(Iz Vipave) je dobil „Slovenski Narod“ dne 23. t. m. naslednji telegram: „Vipava, 23. sep-tembra. „Včeraj prišli vsi občani občine podraške izjaviti se županu, dekanu vipavskemu, da pristopijo v pravoslavje. Depulacija obstoječa iz Ivana Božiča, Josipa Božiča in Frana Uršiča odide jutri poklonit se v imenu občanov karlovškemu pravoslavnemu biskupu.“ — Da je dne 22. t. m. več podraških občanov prišlo župniku in dekanu vipavskemu iz-javiti se, da prestopijo k razkolništvu, je, žal, isti-nito. Ali je omenjena deputacija storila tudi daljni korak, tega ne vémo, a mislimo, da ne.

Obžalovanja vreden je že prvi nepræmišljeni korak, ker vera ni vnanja obleka, ki se lahko vsak dan zamenjava, in veliko odgovornost pred Bogom

imajo oni, ki tako ravna in morda še druge zapeljujejo na kriva pota. Še večjo odgovornost imajo oni, ki iz ničevih vzrokov storijo take korake. Kakor čujemo, hočejo Podražani na ta nečuvni način prisiliti cerkveno in deželno oblast, da bi se lotili od vikarijata šentvidskega in v Podragi dobili samostojno duhovnijo. To bi se tudi zgodilo, ker se že dlje časa vrše obravnave o tej stvari med cerkveno in deželno oblastjo. Sicer pa pričakujemo, da Podražani ne bodo storili nobenega daljnjega koraka.

(Ministerski predsednik grof Taaffe) se javnim potom zahvaljuje za mnogoštevilne izjave sočutja, ki so mu došle povodom poroke njegovih hčer grofice Marije in Helene.

(Muzejskega društva) prvo redno mesečno zborovanje, katero bi se imelo vršiti jutri v soboto zvečer ob 6. uri, preloženo je vsled izpita (mature) gimnazijskih abiturientov na ponedeljek dne 30. t. m. Predaval bode, kakor včeraj naznanjeno, muzejski kustos g. Müllner o „novih starinskih najdbah na Kranjskem“. Začetek ob 6. uri, vstop vsakemu prost.

(Petardovci v Trstu.) Kakor nam je že včeraj naznanil brzojav, zasledilo je tržaško redarstvo one osebe, ki so metale petarde. V sredo popoldne so preiskali stanovanje 20letnega vojaškega ubeznika in črkostavca Dominika Sacca iz Napolja. Vsled te uspešne preiskave so ga zaprli kakor tudi 19letnega trgovskega akademika Clementinija iz Trsta, 19letnega trgovskega pomočnika Joppija iz Vidma in 20letnega realca Rascovicha, sina znanega tržaškega uskoka. Okrajno glavarstvo v Pazinu pa je prijelo trgovskega akademika Defranceschija, ki je nekda tudi v zvezi s petardovci.

(Shod volilcev) bode prihodnjo nedeljo dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne pri sv. Juriji na Ščavnici v prostorih g. Vavpotiča, kjer bode gosp. dr. Gregorec poročal o delovanju v državnem zboru.

(Za slovensko šolo) so se potegnile štajerske občine Št. Mohor, Plat, sv. Katarina, Nimno, Rajnkovec, Brestovec, sv. Trojica in Sp. Sečovo, ki so vsolane v četirirazredno šolo pri sv. Križu pri Slatini. Vsled njihovih sklepov in pritožb je ukazal deželni šolski svet v Gradci z ukazom z dne 31. avgusta t. l., da bode v prihodnje na šoli pri sv. Križu v vseh razredih slovenščina učni predmet; nemščina pa se bode od 3. šolskega leta poučevala kot neobvezni predmet v 3., 4. in 5. šolskem letu po tri ure, od 6. šolskega leta dalje pa po štiri ure na teden. Ako pa hoče kateri oče ali vauh, da otrok ne bode obiskaval pouka v nemščini, treba mu je to naznaniti v začetku šolskega leta. S tem so občine dosegle lep uspeh, ker nadzornik ne bode mogel siliti učitelja, da zanemarija na korist nemščine druge predmete.

(Lokalna železnica Radgona-Ljutomer.) Na podlagi odobrenega načrta normalnotirne železnice iz Radgone v Ljutomer je ljutomerski okrajni zastop s trško občino prosil pri trgovinskem ministerstvu Najvišje koncesije. Železnična proga bode dolga 25.7 kilometra, troški so proračunjeni na 850.000 gl. z rezervnim zakladom 24.000 gl., torej 33.075 gl. per kilometer. Postaje bodo pri Radinji, Bučecovcih, Križevcih in Ljutomeru.

(Zlato mašo) bode prihodnjo nedeljo daroval veleč. g. Franc Arhar, beneficijar v Repnjah.

(Italijansko društvo „Associazione goriziana di gimnastica“ v Gorici) je namestništvo razpustilo. Dne 15. t. m. je društvo praznovalo blagoslovljenje svoje zastave. Pri tej slavnosti so gostje iz „blažene“ Italije v svojih napitnicah pokazali, da hočejo napraviti le narodno demonstracijo. Župan dr. Maurovich in dr. Pajer sta bila glavna podpornika temu društvu, ki je bilo po vsem Primorju znano kot irredentovsko. Upanje je, da bode novi okrajni glavar vitez Bosizio odkril globoke rane v političnem življenju goriskem ter razpršil Favettijevo stranko v mestnem zastopu. Slovenske zagvozde v mestnem zastopu se je bala prejšnja okrajna vlada, morda bode v prihodnje bolje.

(Sneg.) Z Ledin se nam poreča, da je v noči od srede na četrtek med grozovitim gromom in bliskom sneg pobelil vso ledino. Mraz je hud, zimska burja brije, da bode treba le pri peči iskati zavetja. — Kakor poroča „Sl. Gospodar“, pobeli je sneg vrhove Pohorja in Kozjaka.

(Umrl) je dne 20. t. m. čast. gospod Kaspar Lesjak, župnik v Kostivnici, star 66 let. Naj v miru počiva!

(V šostanjski okrajni zastop) so dne 25. t. m. volili velikoposestniki ter so enoglasno izvolili na-

rodne može, akoravno se je neki laški Celjan mnogo trudil za nemško stranko.

(Znani sadjerejec Miha Vizjak), po domače Pečovšek, v Teharji na Štajerskem je dne 22. t. m. praznoval svoj 75. rojstveni dan in petindvajsetletnico, odkar je bil na celjski gospodarski razstavi odlikovan za zasluge z zaslužnim križcem s krono. Kakor čitamo v „Südsteirische Post“, zbralo se je ta dan v Teharjih mnogo gostov s pevci celjske čitalnice. Napivali so vrlemu možu: g. Jos. Pečnjak iz Teharjev, dr. Sernec, Miha Vošnjak, dr. Hrašovec, dr. Vrečko, dr. Dečko, dr. Brenčič, prof. Žolgar in drugi.

(Na graškem vsentilišču) je bilo v zadnjem polletju vpisanih 1311 slušateljev, in sicer 112 bogoslovcev, 504 juristi, 540 medicincev in 155 modroslovcev.

(Trtno uš) so zasledili v vinogradu Antona Verblaha v Dobrenjivasi na Štajerskem. Iz dobrenjske občine se ne smejo izvažati trte, trtni koli, seno, zemlja in sploh stvari, s katerimi bi se zanesla trtna uš. V dotične vinograde smejo le oni stopiti, ki imajo tam delo. Kdor se ne ravna po teh naredbah, more biti kaznovan z denarno globo 300 gl. ali šestdesetdnevnim zaporom.

(Razpisana) je do 15. okt. nadučiteljska služba na dvorazrednici v Košani z letno plačo 500 gl. — Dalje je razpisana učiteljska služba v Preloki z letno plačo 450 gl.

Telegrami.

Dunaj, 27. septembra. Cesar je zaukazal umirovljenje prejšnjega češkega namestnika fml. Krausa vsled lastne prošnje. — Veliki knez Pavel je včeraj Kálnoky-ja sprejel. Od-potoval bo v soboto v Peterburg.

Bukarešt, 27. septembra. Natalija je došla.

Belgrad, 27. septembra. Izid mestnih volilnih okrajev: 18 radikalcev, 11 liberalcev. Mej izvoljenimi radikali je Nikola Pašić v Zajčaru. V Kragujevci so dobili radikali 386, liberalci 280; v Belemgradu pa radikali 1147 in liberalci 409 glasov; tedaj so trije radikali in eden liberalec izvoljeni.

Berolin, 27. septembra. Pri izročitvi poverila sta ameriški poslanik Phelps in potem cesar v odgovoru tradicijsko prijateljstvo obeh velikih držav naglašala.

Hudi dnovi (1)

pridejo za vsakega, katerega nadleguje protin in revmatizem, posebno v jesenskih prehodnih mesecih, kajti, kakor znano, te bolečine so posebno v dobi najbolj ljute. Dobro je tedaj, da se vsakdo tega obvaruje in rabi sredstva, ki ne ovirajo samó takih silnih napadov, marveč celó temeljito in trajno odstranijo bolezen iz telesa. Protin in revmatizem se moreta le z notranjim lečenjem zdraviti in sicer s sredstvi, ki zabranjujejo, da se ne dela kislina, ki to odpravlja iz krvi in takó ustanavlja normalno delovanje prebavil in ledic.

Mazila, obliži in druga zunanja sredstva morejo k večjemu začasnó lajšati bolečine, nikakor pa ne ozdraviti bolnike. Splošno je priznано, da je „Warnerjev Safe Cure“ najuspešnejše sredstvo zoper te nadloge, in ni ga skoraj kraja, v katerem ne bi več oseb hvalilo zdravilne moči tega leka, ki jih je ozdravil, ko so bila druga sredstva brezuspešna.

Kratka raba tega zdravila bo vsakega preverila o njegovi zdravilni moči, ki premaga tudi najtrdovratnejše slučaje bolezni.

Dobiva se v deželni lekarni pri „Mariji pomagaj!“, kakor tudi v vseh ostalih ljubljanskih lekarnah.

Umrli so:

V bolnišnici:

- 21. septembra. Jakob Košir, čevljar, 25 let, jetika.
- 22. septembra. Ivan Robida, delavec, 46 let, meningitis.
- 24. septembra. Marija Marovt, gostija, 82 let, marasmus.

Tuji.

26. septembra.

Pri **Mattéu**: Robizuk, Kavan, Linhart, trgovci, z Dunaja. — Putik, c. kr. pristav, z Beljaka. — Al. Šubic, slikar, iz Bavarskega. — Cuderman, duhovnik, iz Mirne peči. — Maly iz Tržica. — Wilhelmy, zasebnik, iz Trsta.

Pri **Stonu**: Willitsch, rez. poročnik, i. Czelovca. — Mitri s hčerjo iz Maribora. — Sušnik iz Skofje Loke.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Vplačale so podružnice:

Goriška	62	gld.	57	kr.
Gorenjska Dolina	15	„	—	„
Blejska	27	„	—	„
Gornji Grad	45	„	—	„
Ribniška	31	„	—	„
Ženska v Gorici	110	„	—	„
Sv. Ivan pri Trstu	18	„	87	„
Pivka	45	„	20	„
Dornberg	25	„	—	„
Šmarje pri Jelšah	60	„	90	„
Greta pri Trstu	102	„	—	„
Tolsti Vrh na Koroškem	46	„	65	„
Orno na Koroškem	40	„	—	„
Brdo na Kranjskem	56	„	—	„
Tržaška	409	„	59	„
Celjska	28	„	20	„
Poljanska	47	„	80	„
Kranjska	13	„	70	„

Darovali so:

Vesela družba v Celovci	7	„	—	„
Dohod veselice v Poljanah	63	„	20	„
Dr. Bauer, župnik v St. Ljpu	10	„	—	„
A. Wieser, dekan v Grabštajnu	5	„	—	„
Volilo Helene Robič v Radovljici	10	„	—	„

V Ljubljani, dne 21. septembra 1889.

Dr. Jos. Vošnjak,
blagajnik.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	736.4	6.2	sl. svzh.	dež	0.50
26. 2. u. pop.	737.7	10.6	sl. vzh.	jasno	dež
9. u. zveč.	740.7	5.2	„	„	„

Srednja temperatura 7.3° za 6.6° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

27. septembra.

Papirna renta 5 % po 100 gl. (s 16 % davka)	83	gl.	95	kr.
Srebrna „ 5 % „ 100 „ 16 % „	84	„	75	„
5 % avstr. zlata renta, davka prosta	110	„	60	„
Papirna renta, davka prosta	99	„	55	„
Akcije avstr.-ogerske banke	920	„	—	„
Kreditne akcije	306	„	75	„
Francoski napoleond.	9	„	48	„
Cesarski cekini	5	„	67	„
Nemške marke	58	„	42½	„

Kočija,

zaporna in dobro ohranjena, z osmi na olje (Oelachsen), je za

215 goldinarjev

na prodaj. (Nova je stala blizo 1000 gld.)

(2—2)

Fr. P.,

Travniške ulice št. 5, v Ljubljani.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkev v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (15)

Cenike na zahtevanje.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Tuji.

26. septembra.

Pri **Mattéu**: Robizuk, Kavan, Linhart, trgovci, z Dunaja. — Putik, c. kr. pristav, z Beljaka. — Al. Šubic, slikar, iz Bavarskega. — Cuderman, duhovnik, iz Mirne peči. — Maly iz Tržica. — Wilhelmy, zasebnik, iz Trsta.

Pri **Stonu**: Willitsch, rez. poročnik, i. Czelovca. — Mitri s hčerjo iz Maribora. — Sušnik iz Skofje Loke.

Po kratki rabi potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Nova ameriška

zobna glicerín-crème

(preskušena od zdravstvene oblasti)

KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr. V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodí, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52—7)